

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Blir landbruk og dyrka mark tatt hensyn til i arealpolitikken?

Statssekretær Heidi Sørensen
Miljøverndepartementet

Seminar om areal- og transportplanlegging
Litteraturhuset 14.02.11

Jordvern – en global utfordring

Global vekst, befolkningsmessig og økonomisk, gir økt etterspørsel etter mat og sterkere konkurranse om tilgangen til dyrkbar jord

Klimaendringer skaper stor usikkerhet om videre utvikling

Sult er i første rekke et fordelingsproblem, men klimaendringer og befolkningsvekst er viktige betingelser for fordeling

Global klimaavtale og nasjonal klimamelding

Tallrike faktorer påvirker verdens matproduksjon

- utviklingen i markedene og handelsavtalene,
- lagringsmuligheter, tilgang og pris på innsatsvarer,
- utvikling i oljepris og global økonomisk utvikling
- omfanget av klimatiltak, som for eksempel biobrensel

Klimatilpasning av landbruket i sør

Varslede stortings-
meldinger om
mat, klima og
miljø og utvikling

Mat eller drivstoff

Førstegenerasjons biodrivstoff basert på jordbruksplanter er arealkrevende

God klimagevinst krever god styring

God matjord er gull verdt

Verdien av matjord
og skog har økt

Jordvern – mer enn matkornarealer

Vi trenger også arealer til grønnsaksproduksjon og beitearealer til kjøtt- og melkeproduksjon

Foto: Svein Magne Fredriksen

Foto: Marianne Gjorv

Jordvern og arealdisponering

Kommunene har hovedansvaret

Ny plan- og bygningslov styrker jordvernet

Loven gir en utvidet
verktøykasse

Regional planbestemmelse

Skal knyttes til en regional plan med retningslinjer for arealbruk
Gjelder for inntil 10 år, med mulighet for forlengelse

Forslag fra Bondelaget om ny jordvernhjemmel

Bondelagets forslag:

"Myndighet over jordloven overføres til fylkesmannen."

"Reglene om dispensasjon fra forbudet mot omdisponering av dyrka mark i jordloven må skjerpes betraktelig. Kun lov å disponere dyrka mark for *nasjonalt viktige samfunnsinteresser*"

"Ved omdisponering av dyrka jord må utbygger sikre nydyrking tilsvarende det dobbelte av det omdisponerte arealet".

Ikke behov for ny jordvernhjemmel

Tettstedsutvidelser er ikke hovedårsak til omdisponering av dyrket mark

Ny plan- og bygningslov gir bedre redskap til å sikre jordvern

Omdisponering av landbruksarealer

Landbruks- natur og friluftarealer er en viktig del av byers og tettsteders grønnstruktur

Hvordan er innsigelsene behandlet av regjeringen?

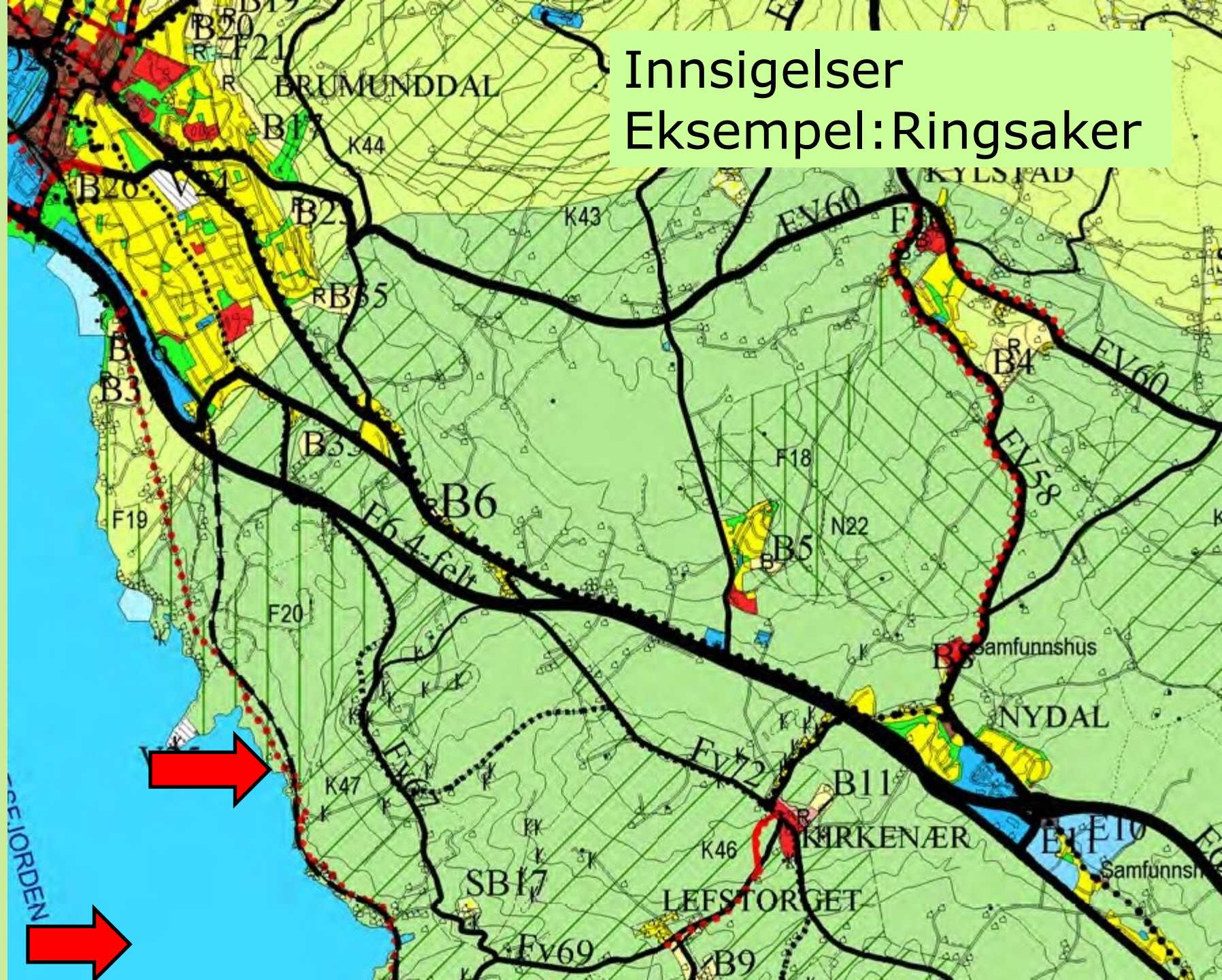

Restriktiv
forvaltning

Innsigelser

Eksempel: Ringsaker

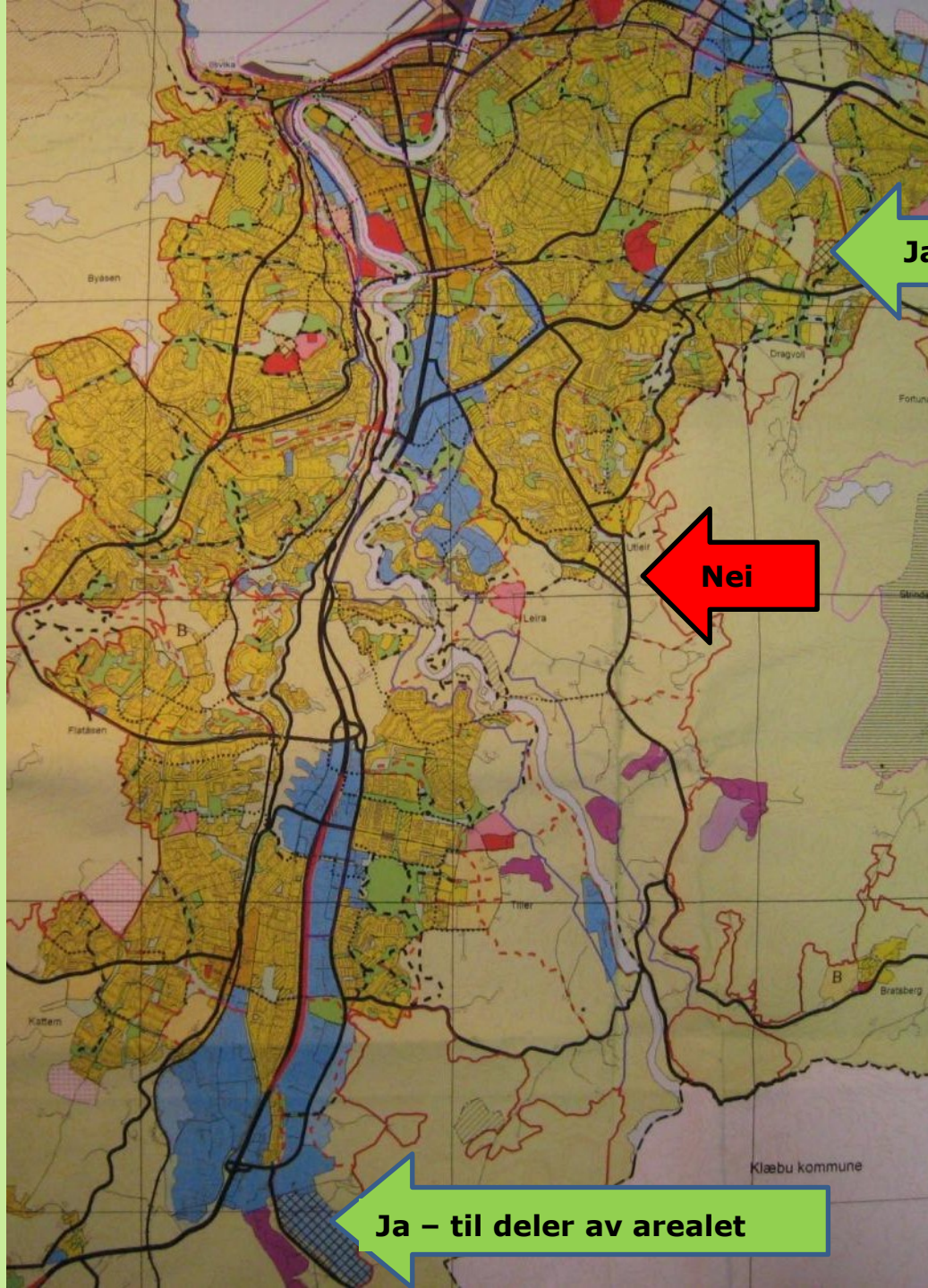
Trondheim

innsigelse til
kommuneplan

Granås – ja,
inneklemt jord

Utleir – nei,
å utvide bygrensa

Torgård – delvis
ja, nøkkel i
fortettings-
strategi

Ja

Nei

Ja – til deler av arealet

Fortetting i kollektivknutepunkt

Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging gjelder fortsatt

Framtidens byer

Areal og transport
Stasjonær energibruk i bygg
Forbruksmønster og avfall
Tilpasning til klimaendringer

Endret klima endrer landbruket

Kantvegetasjon mellom jorder og vann forebygger erosjon og sparer matjord

Tilpasning til klimaendringer

Store arealer med asfalt gjør det vanskelig å ta unna store nedbørsmengder

Bilistene må regne med langt høyere kostnader på bensin og bompenger hvis Norge skal klare utslippskuttene i årene fremover, ifølge ny rapport. FOTO: SCANPIX

I 2040 vil vi reise 30 prosent mer

Stor rapport om fremtidens samferdsel lagt frem i dag.

AV SVEINUNG BERG BENTZRØD JOHN HULTGREN

Les også:

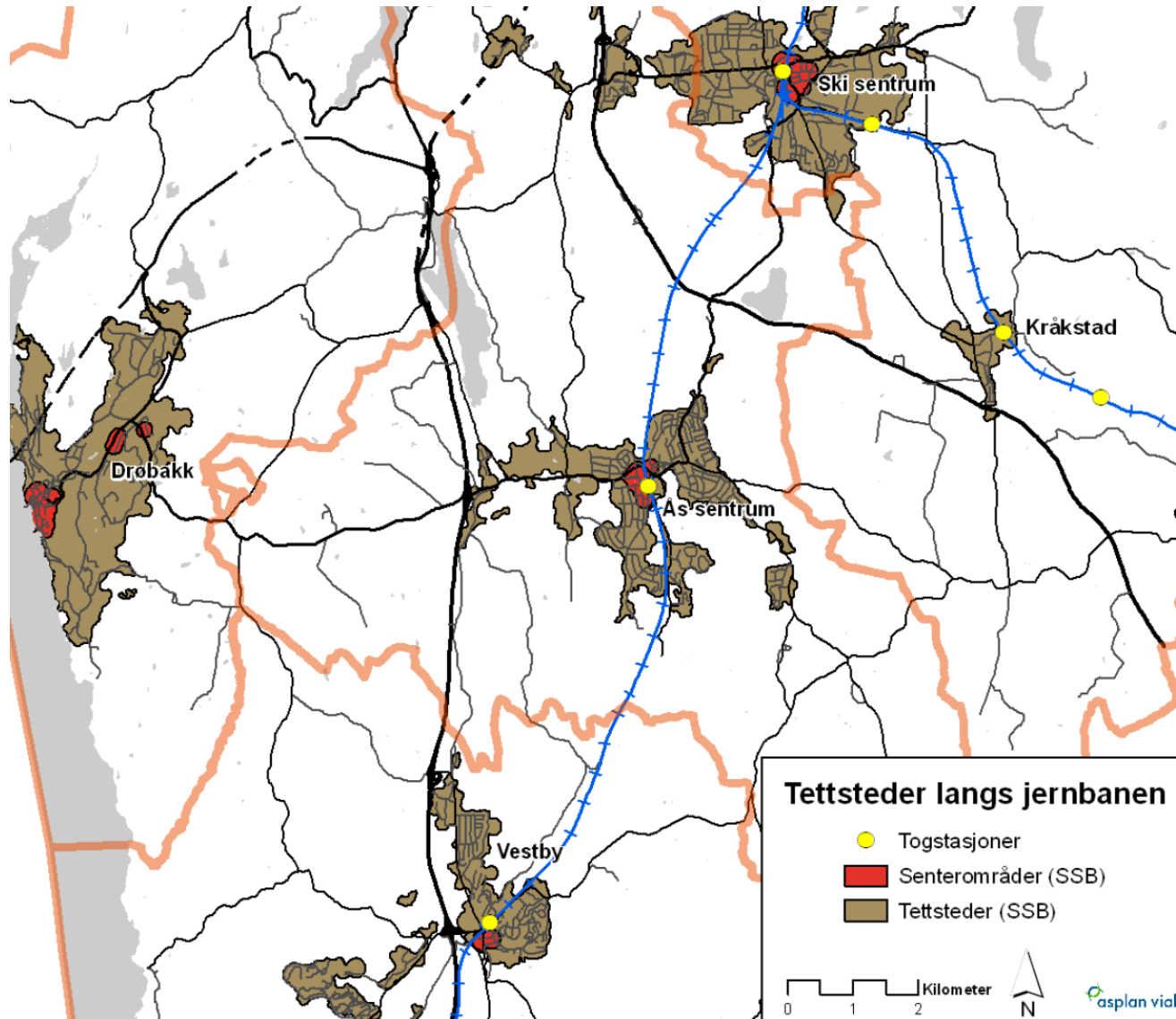
[Forsinkelsene halvert](#)

[Kartlegger maksfart for jernbanebygging](#)

Økt press på samferdselsinfrastruktur

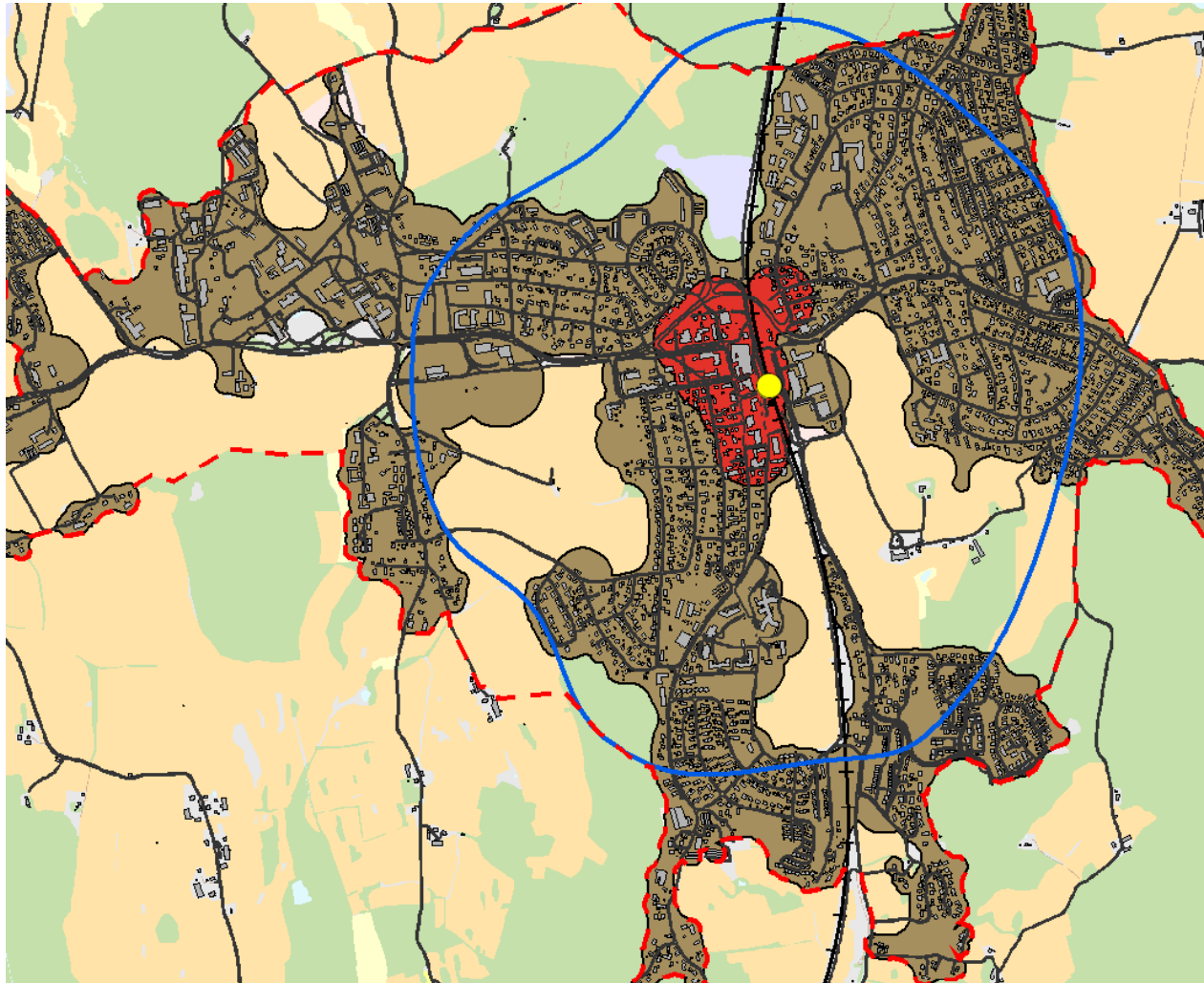

Ås: Fortetting ved stasjonsnære jorder

Resultater – betydelige forskjeller i transportarbeid og CO2 - utslipp

Regjeringens mål for miljøvennlig by- og regionutvikling i Osloregionen

Redusere klimagassutslipp og lokal forurensning

Større andel kollektivreiser

Redusere veksten i biltrafikken

Lokalisere videre byvekst innenfor gjeldende byggesoner

Stoppe økningen i bilbasert handel utenfor etablerte byer og tettstedssentra

Bevare marka og grønne lunger og sikre tilgjengelighet i strandsonen

Planlegging for fremtidens innbyggere

